

Қорақалпоғистон Республикаси
автомобиль йўллари
бош бошқармасининг
2024 йил “ 30 ” октябрдаги
151-О-сон буйруғига
2-илова

**Қорақалпоғистон Республикаси автомобиль йўллари бош бошқармаси
ходимларининг одоб-ахлоқ
ҚОИДАЛАРИ**

I. Умумий қоидалар

1. Қорақалпоғистон Республикаси автомобиль йўллари бош бошқармаси ходимларининг одоб-ахлоқ қоидалари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2022 йил 14 октябрдаги 595-сон қарори билан тасдиқланган Давлат фуқаролик хизматчилари томонидан одоб-ахлоқ қоидаларига риоя этилишини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар қоидалари асосида ишлаб чиқилган бўлиб, Қорақалпоғистон Республикаси автомобиль йўллари бош бошқармаси ва унинг ташкилий тузилмалари (кейинги ўринларда Бош бошқарма деб аталади) ходимларининг одоб-ахлоқ қоидалари (кейинги ўринларда қоидалар деб аталади) уларнинг касбий одоб-ахлоқининг умумий принциплари ва хизмат жараёнидаги хулқ-атворининг асосий қоидалари йиғиндисидан иборат.

2. Қоидалар ҳуқуқбузарликнинг олдини олишга, уларнинг содир этилишининг сабаб ва шарт-шароитларини бартараф этишга, давлат хизматларини юксак ҳуқуқий онг, Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, қонунлари ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларига, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларига қатъий риоя қилиш руҳида тарбиялашга йўналтирилган.

3. Бош бошқармага ишга кираётган шахслар қоидалар билан имзо қўйдирилган ҳолда таништирилади.

4. Давлат хизматчилари қонун ҳужжатлари ва одоб-ахлоқ қоидалари талабларига риоя этишлари шарт. Қоидалар талабларига риоя этиш давлат хизматдаги хулқ-атвори баҳолаш мезонларидан бири ҳисобланади.

**II. Бош бошқарма ходимларининг хизматдаги хулқ атворининг
асосий принциплари ва қоидалари**

5. Бош бошқарма ходимлари ўз касбий фаолиятини қуйидаги принциплар асосида амалга оширадилар:

қонунийлик;

фуқаролар ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларининг устуворлиги;

ватанпарварлик ва хизмат бурчига фидоийлик;

давлат ва жамият манфаатларига содиқлик;

адолатлилик, ҳалоллик ва холислик;

манфаатлар тўқнашувига йўл қўймаслик.

6. Бош бошқарма ходимлари қуйидагиларга мажбур:

хизмат вазифаларини бажаришда давлат принциплари ва талабларига катъий риоя этиш;

ўз хизмат вазифаларини виждонан юксак касбий даражада бажариш;

юқори давлат органлари ва мансабдор шахсларнинг ўз ваколатлари доирасида қабул қилган (берган) қарорларини (топшириқларини) ўз вақтида ва сифатли бажариш;

ўз фаолиятини қонун ҳужжатларида ва ички ҳужжатларда белгиланган лавозим ваколатлари доирасида амалга ошириш;

ўз хизмат вазифаларини бажаришда бирор-бир шахслар, гуруҳлар ёки ташкилотларга ён босмаслик ва устунлик бермаслик, уларнинг таъсиридан мустақил бўлиш, фуқароларнинг ҳуқуқлари, мажбуриятлари ва қонуний манфаатларини ҳисобга олиш, камситиш ҳолатларига йўл қўймаслик;

ўз хизмат вазифаларини бажаришга тўсқинлик қилувчи бирор-бир шахсий, мулкӣ ва бошқа манфаатларнинг таъсири билан боғлиқ бўлган хатти-ҳаракатларга барҳам бериш;

норматив-ҳуқуқӣ ҳужжат ва идоравӣ ҳужжатларда белгиланган чеклашлар ва тақиқларга риоя қилиш ўз хизмат вазифаларини оғишмай бажариш;

ўз хизмат фаолиятига бирор-бир таъсир кўрсатиш имкониятига барҳам бериш;

Ўзбекистон Республикаси ва бошқа давлатлар халқларининг урф-одатлари ва анъаналарини ҳурмат қилиш, турли этник ижтимоӣ гуруҳлар ва конфессияларнинг маданий ҳамда бошқа хусусиятларини ҳисобга олиш ижтимоӣ барқарорликка миллатлараро ва конфессиялараро тотувликка кўмаклашиш;

ўзларининг хизмат вазифаларини виждонан бажаришда шубҳа пайдо қилиши мумкин бўлган ҳулқ-атвордан ўзини тийиш, шунингдек ўз обрўсини ёки Бош бошқарманинг нуфузига зарар етказишга қодир бўлган вазиятларга йўл қўймаслик;

хизмат мавқеидан давлат органлари бошқа ташкилотлар, уларнинг мансабдор шахслари шунингдек фуқаролар фаолиятига ноқонуний таъсир кўрсатиш учун фойдаланмаслик, хизмат мажбуриятларининг бажарилиши

муносабати билан жисмоний ва юридик шахслардан совғалар ва бошқа хизматларни қабул қилинишига йўл қўймаслик;

коррупция кўринишларига қаршилик қилиш, айрим шахсларнинг давлат манфаатларига зиён етказадиган манфаатларини кўллаб-қувватланишига имкон бермаслик;

Бош бошқармада хабарларни ва хизмат ахборотларини тақдим қилишнинг белгиланган қоидаларига риоя этиш хизмат доирасидаги ахборотларни ва иш жараёнида аён бўлган бошқа чекланган фойдаланишдаги маълумотларни ошкор қилинишига ёхуд ундан ғаразли ва бошқа шахсий мақсадларда фойдаланилишига йўл қўймаслик (инсайдерлик);

Бош бошқарма ва унинг ташкилий тузилмалари фаолиятига тааллуқли бўлган маълумотлар, ахборотларни сир сақлашга, улар ўрнатилган тартибда сўралган тақдирда раҳбарият кўрсатмасисиз бермасликка;

меҳнат жамоаси аъзоларини ҳақорат қилмасликка, яъни шахснинг шаъни ва кадр-қимматини қасддан камситмасликка, тухмат қилмасликка;

меҳнат жамоаси аъзолари шунингдек иш жараёнида муносабатда бўладиган бошқа шахслар билан хушмуомалада бўлишга мажбурдирлар; кадрларни қариндошлик, маҳаллийчилик ва шахсий содиқлик аломатларига қараб танлаш ва жой-жойига қўйиш ҳолатларига йўл қўймаслик;

Бош бошқарманинг бошқа ходимлари томонидан йўл қўйилган ўзига маълум бўлган ҳуқуқни бузиш ҳолатлари тўғрисида Қўмита раҳбариятига оғзаки ёки ёзма равишда хабар бериш;

ўз хизмат вазифаларини бажариш даврида камтарин бўлиш, кийинишда ишчанлик услубига амал қилиш, Бош бошқарма ходимларига хос бўлган кийиниш маданиятига (классик услубдаги шим (костюм) ҳамда пойафзал, куйлак ва галстук) риоя қилган ҳолда кийиниш;

жисмоний ва юридик шахсларнинг давлат идоралари, шу жумладан, Бош бошқармага нисбатан ишончини мустаҳкамлашга ёрдам бериш;

ўз ҳаракатлари ва қарорлари билан раҳбарият ва бошқа шахслар томонидан асосли танқидларга имкон бермаслик, танқид учун таъқиб қилинишига йўл қўймаслик, унга чидамли муносабатда бўлиш, асосли танқиддан камчиликларни бартараф қилиш ва ўз касбий фаолиятини яхшилашда фойдаланиш;

жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини кўриб чиқишда бюрократизм ва сансалорликка йўл қўймаслик, белгиланган муддатларда улар бўйича зарур чораларни кўриш;

ўзлари билан боғлиқ барча фавқулодда ҳодисалар (хизмат мажбуриятларини бажариш билан боғлиқ таҳдид, йўл-транспорт ҳодисаси, фаолиятига ноқонуний аралашувлардан ходимларнинг ва улар оила

аъзоларининг шахсий ҳаёти соғлиги ва мол-мулкани тажовузлар ва бошқалар) ҳақида Бош бошқарма раҳбариятига ёзма ахборот бериш.

7. Сиёсий, иқтисодий жиҳатдан мақсадга мувофиқлик, шунингдек шахсий важлар ва бошқа субъектив сабаблар давлат хизматчиларининг қонун ҳужжатлари талабларини ва қоидаларни бузиши учун асос бўла олмайди.

8. Агар қонун ҳужжатларида бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, давлат хизматчиларига ўз хизмат вазифаларини бажариш муносабати билан бирор-бир моддий бойликларни олиш ёхуд жисмоний ёки юридик шахслардан бошқача наф кўриш таъқиқланади.

9. Бош бошқарма ходимлари коррупция ҳолатларига қарши курашиш ва уларнинг профилактикасига фаол кўмаклашиши шарт.

Бош бошқарма ходимлари ўз раҳбарини ёхуд ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларини уларни ҳуқуқбузарликлар содир этишга оғдириш мақсадида, бирор-бир шахсларнинг қилган мурожаатларининг барча ҳолатлари тўғрисида шунингдек бошқа давлат хизматчилари томонидан содир этилган ҳуқуқбузарликларнинг ўзларига маълум бўлган ҳар қандай ҳолатлари ҳақида хабардор қилиши шарт.

Бош бошқарма раҳбарлари шахслар томонидан қонунчиликнинг бузилиши фактлари тўғрисида мурожаат қилганлиги муносабати билан ёхуд билдирилган фикр ва мурожаатдаги танқиди учун, худди шунингдек бошқача шаклда танқид қилганлиги учун ишдан бўшатилишига ёки бошқача шаклда таъқиб қилинишига йўл қўймаслигини таъминлаши керак.

10. Бош бошқарма ходимлари касбий фаолияти давомида ўзларига маълум бўлган ахборотни сақланишини ва махфийлигини таъминлаш юзасидан барча чораларни кўришлари шарт, уларнинг ошкор этилганлиги учун улар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавоб берадилар.

11. Раҳбар ўзига бўйсунувчи ходимларга нисбатан юқори профессионализм, софлик ва адолатда ўрнатилган бўлиши Бош бошқармада ёхуд унинг туман ёки таркибий бўлинмасида маънавий психологик муҳит шаклланишига кўмаклашиши лозим у бўйсунувчи ходимлардан уларнинг хизмат вазифалари доирасидан чиқиб кетадиган топшириқларни бажаришини талаб қилмаслиги, шунингдек қонунга хилоф ҳатти-ҳаракатларни содир этишга ундамаслиги керак.

Раҳбар кадрларни қариндошлик ҳамшаҳарлик ёки шахсий садоқат белгилари бўйича танлаш ва жой-жойига қўйиш ҳолатларига йўл қўймаслиги керак. У гуруҳбозлик маҳаллийчилик, фаворитизм кўринишларининг, шунингдек ўз хизмат вазифаларини бажариш жараёнида бошқа салбий омилларнинг қатъий равишда олдини олиши лозим.

Раҳбар:

манфаатлар тўқнашувининг олдини олиш ва уларни тартибга солиш юзасидан ўз вақтида чора-тадбирлар кўриши;

кўл остидаги ходимларга нисбатан асоссиз айблар қўйиш, қўполлик қилиш, инсон қадр-қимматини камситиш, беандишалик ҳолатларига йўл қўймаслик, ходимларни умум қабул қилинган одоб-ахлоқ меъёрларига мос келмайдиган қонунга зид ножўя хатти-ҳаракат ва ишларни бажаришга мажбур этмаслиги;

коррупциянинг олдини олиш чораларини кўриши;

ходимларни самарали бошқариши, ўзига ишониб топширилган мулкка ва молиявий маблағларга эҳтиёткорлик ва тежамкорлик билан муносабатда бўлиши шарт. Раҳбар ўзига бўйсунувчи, хизматдаги ҳуқ-атвори принциплари ва қоидаларини бузаётган ходимларнинг хатти-ҳаракатларига (ҳаракатсизлигига) йўл қўймаслик чораларини кўрмаганлиги учун жавоб беради.

12. Бош бошқарма ходимлари ўзларининг хизматдаги ҳуқ-атвори билан жамоада бошқа давлат хизматчилари билан ўзаро ишчанлик ва амалий ҳамкорлик қарор топишига даъват этилган.

Бош бошқарма ходимлари хушмуомала, илтифотли, одобли, эътиборли, фуқаролар ва ҳамкасблари билан муносабатда сабр-тоқатли бўлиши, уларни ҳурмат қилиши шарт. Бош бошқарма ходимлари ўзига бўйсунувчиларга ва фуқароларга нисбатан қўполлик қилмаслиги одамларнинг шаъни ва қадр-қимматини камситмаслиги, уларга асоссиз психологик ва жисмоний таъсир кўрсатиш ҳолатларига йўл қўймаслик керак.

Хизмат вазифаларини бажариш чоғида иш шароитлари ва хизмат тадбирларининг шаклига боғлиқ ҳолда давлат хизматчиларининг ташқи кўриниши фуқароларининг Бош бошқармага нисбатан ҳурмат билан муносабатда бўлишига ёрдам бериши умумий қабул қилинган иш услубига мувофиқ бўлиши, улар расмийлиги вазминлиги ва тартиблилиги билан бошқалардан ажралиб туриши керак.

13. Бош бошқарма ходимлари хизматдан ташқари вақтда умумий қабул қилинган одоб-ахлоқ нормаларига риоя этишлари ғайриижтимоий хатти-ҳаракатларга йўл қўймаслиги керак.

III. Манфаатлар тўқнашуви

14. Бош бошқарма ходимлари ўз хизмат вазифаларини бажаришда манфаатлар тўқнашувига сабаб бўладиган шахсий манфаатдорлик ҳолатларига йўл қўймасликлари керак.

Манфаатлар тўқнашуви давлат хизматчиларининг шахсий манфаатлари уларнинг ўз хизмат вазифаларини холисона ва беғараз бажаришига таъсир

кўрсатадиган ёки таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ҳолатларда пайдо бўлади.

Бош бошқарма ходимларининг шахсий манфаатдорлиги уларнинг шахсан ўзи ёки яқин қариндошлари шунингдек улар яқин ёки ишбилармонлик муносабатларида бўладиган бошқа шахслар учун ҳар қандай наф кўриш ёки афзалликларга эга бўлишни ўз ичига олади.

Манфаатлар тўқнашуви юзага келган тақдирда давлат хизматчилари ўз раҳбарини дарҳол хабардор қилиши керак.

Манфаатлар тўқнашуви мавжудлиги тўғрисида маълумотни олган раҳбар уни тартибга келтириш бўйича ўз вақтида чоралар кўриши шарт.

15. Бош бошқарма мансабдор шахсларига бирор-бир тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш ва хизмат мавқеидан шахсий мақсадларда фойдаланиш тақиқланади.

Бош бошқарма ходимлари ўзларининг ўз хизмат вазифаларини зарур даражада бажаришига ёки уларга зарар етказиши мумкин бўлган фаолиятни амалга оширмаслиги шунингдек лавозимни эгалламаслиги керак.

Бош бошқарма ходими ҳар қандай ҳолатларда ҳам ўз хизмат мавқеидан мумкин бўлмаган шахсий фойдани олиши мумкин эмас.

Бош бошқарма ходимлари ўз раҳбарини манфаатлар тўқнашувига йўл қўймаслик бўйича чоралар кўриш мақсадида тижорат ташкилотларнинг устав капиталида иштирок этиши тўғрисида хабардор қилиши шарт.

16. Бош бошқарма ходими лавозимга тайинланаётганда ва хизмат вазифаларини бажараётганда ўзининг хизмат вазифаларини зарур даражада бажаришига таъсир кўрсатиши мумкин бўлган шахсий манфаатдорлигининг мавжудлиги ёки мавжуд бўлиши имконияти тўғрисида маълум қилиши шарт.

IV. Одоб-ахлоқ қоидаларини бузганлик учун жавобгарлик

17. Бош бошқарма ходими томонидан қоидаларнинг бузилиши уни конун ҳужжатларида белгиланган тартибда шунингдек жавобгарликка тортиш учун асос бўлиши мумкин.

18. Бош бошқарма ходими томонидан қоидаларга риоя этилиши аттестациялар ўтказишда юқори ва бошқа лавозимларга тайинлаш учун кадрлар заҳирасини шакллантиришда ҳисобга олинади.

19. Ушбу одоб-ахлоқ қоидалари нормаларининг бузилишлари Бош бошқарма Одоб-ахлоқ комиссияси томонидан кўриб чиқилади.

Одоб-ахлоқ комиссияси Бош бошқарма ва унинг ташкилий тузилмаси ходимларидан 7 кишидан иборат таркибда тузилади. Одоб-ахлоқ комиссиясининг мақсади, вазифалари, функциялари, ҳуқуқлари, жавобгарлиги ва унинг фаолиятини ташкил этишнинг бошқа масалалари Бош бошқарма бошлиғининг буйруғи билан тасдиқланади ва одоб-ахлоқ

комиссияси тўғрисидаги Низомда белгиланган.

Қоидаларнинг бузилиши ҳолатларини одоб-ахлоқ комиссияси томонидан кўриб чиқиш натижалари бўйича интизомий ёки бошқача тарзда қоида бузилишларининг мавжудлиги (мавжуд эмаслиги) тўғрисида хулоса чиқарилади ва бир вақтда Бош бошқарма бошлиғига кўриб чиқишга оид қоидалар бузилишини содир этган давлат хизматчисини жавобгарликка тортиш тўғрисида таклиф киритилади. Йўл қўйилган қоида бузилишининг ҳарактерини ҳисобга олган ҳолда одоб-ахлоқ комиссияси давлат хизматчисига нисбатан одоб-ахлоқ қоидаларини бузилишга йўл қўймаслик тўғрисидаги огоҳлантириш билан чекланиши мумкин.

Бош бошқарма ходимлари ўзлари йўл қўйган қоида бузилиши, қоида бузилишининг кўриб чиқилиши жараёни ҳақида ахборотни олиш ва ўзини ҳимоя қилиш учун далилларни тақдим этиш, шунингдек Бош бошқарманинг қарорлари юзасидан белгиланган тартибда шикоят қилиш ҳуқуқига эга.